

inseși realizările. Dar iată-ne în momentul de „chrysis”. Survin calamitățile naturale, inundațiile din primăvara lui 1970. Potrivit prilej socoate Andronic, ca uzina, cu planul ei neindeplinit, să fie lăsată să beneficieze de amănările și sprijinul ce, fără îndoială, i se vor acorda în urma sinistrului. Iubind însă, ca toți oamenii din județ, uzina, înălțată cu prețul eforturilor lor de ani de-a rândul, Gherasim refuză această soluție: puhoiul va fi astfel dirijat încît în pofida tuturor consecințelor pe plan personal, uzina să rămînă nevătămată. Întilniți din întîmplare acolo, în focul luptei cu forțele oarbe ale naturii, tatăl și fiul (și Cornelia, care descoperă că, de fapt, e fericită, fiindcă lucrează, ca medic, pentru fericirea celorlalți) înțeleg că se află în realitate pe aceeași platformă și pornesc, uniți și împăcați, mai departe.

Fată de textul publicat astă-vară în revista noastră, cel prezentat în spectacol e sensibil îmbunătățit, el a profitat mult de pe urma înlăturării unor lungimi, ba chiar a unor personaje parazitare, și, mai ales, de pe urma găsirii unor soluții mai artistice pentru cele două căderi de cortină: s-a evitat melodrama ieftină a celei dintîi și s-a găsit — adevărată „găselniță”! — o replică finală totodată semnificativă și spirituală, în stare să încheie „sus” spectacolul. În lumina necruțătoare a „focurilor rampei”, neajunsurile — inerente începuturilor — simțite de la lectură, au ieșit însă mai evident la iveală: fragilitatea conflictelor secundare, lipsa de consistență a cuplului comic, indigența perechii Dan-Ileana și caracterul pedestru al replicilor lor dorite poetice (în definitiv, de ce se simte obligat un autor dramatic înzestrat din belșug cu alte viguroase calități, să stăruiască a ispiti o muză care e evident că-l budează?). Pe deasupra tuturor acestora rămîne curajoasa prezentare a problematicii de strictă actualitate, și, *rara avis*, un „pozitiv” adevărat, neschematic, care convinge și cucerește.

Mai sus cu un cap decît restul distribuției, Ștefan Moisescu a răsturnat cumva centrul de greutate al piesei, al cărei autor îl dorea, pare-se, pe Dan protagonist. El a făcut un Gherasim conștient de puterea ce-i revine, dar deopotrivă conștient de răspunderea ce-o poartă; dur, zgîrcit la zîmbet, scurtele sale momente de destindere și de afecțiune sînt cu atît mai elocvente pentru drama conducătorului a cărui viață personală e devorată de menirea sa socială. Stelian Preda, în schimb, nu ni s-a părut tocmai la locul lui în rolul lui Andronic: în intenția textului, lipsit de manicheisme, adjunctul lui Gherasim nu e de loc un „Jago”. Teribil de teatrală în „simplitatea” cu care și-a abordat rolul, Cătălina Murgea (Cornelia). Au mai jucat: cu farmec personal, Doina Iacob (Ileana); mizînd mult pe efectele comice ale accentului regional, Gina Ionel-Cazan (Veronica); cu o dăruire pe care, poate, experiența o va aduce la nivelul

unor roluri întinși, Mircea Belu (Dan); bun într-un rol semi-mut, Ion Mihăilescu (Soțul Veronicăi), și alții.

Regia (I. G. Russu) a izbutit un spectacol antrenant, în care ne-a plăcut îndeosebi episodul inundației, cu fericita realizare scenografică (Mihai Tofan de la Teatrul Național „I. L. Caragiale”) a fundalului cinematografic sugerînd catastrofa și cu remarcabila pondere în dozarea patetismului crîncenei încercări. Surprinzătoare pentru strălucitele state de serviciu ale maestrului mișcării plastice în scenă (Angelo Pelegrini), rigiditatea și sacadarea încăierării dintre participanții la serbarea absolvenților — dar poate că rîdajul va remedia această lacună.

RADU ALBALA

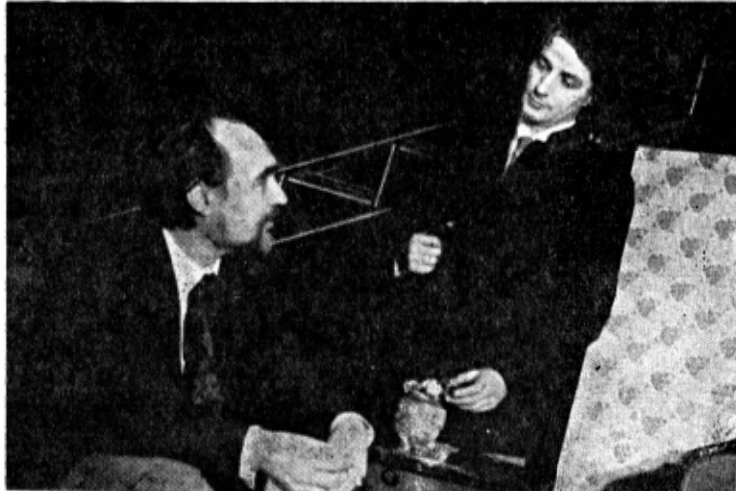
Teatrul de Stat din Arad

BARONUL

de C. Paraschivescu

Am fost plăcut impresionați la premiera destinată de colectivul arădean sărbătoririi Republicii, văzînd cum se întîlnesc, de data aceasta, și se armonizează intențiile programatice ale teatrului cu cele ale unui tînar scriitor. Un spectacol sobru, de înaltă ținută, a triuns spre public un mesaj cald de omenie și solidaritate, a deșteptat în el un adevărat și elevat sentiment patriotic.

Baronul este o lucrare despre ilegalitate și comuniști. O reconstituire a spectacolului *Azilul de noapte*, organizat pe plan istoric, în 1931, de către Sindicatul unitare, pe o scenă din Lipscani, jucat de muncitori, în colaborare cu artiștii ai Teatrului Național, devine un pretext pentru a se sublinia pe de o parte forța și eficiența teatrului revoluționar, semnificația politică a acțiunilor culturale desfășurate în anii grei ai prigoanei, pe de alta, absurditatea măsurilor polițienești, penibilul zel depus de reprezentanții represienii pentru a împiedica desfășurarea unei asemenea manifestări luate drept incitare la revoluție, în timp ce aceeași piesă era apro-

Constantin Adamovici și Gelu Bogdan Ivașcu

bată pentru a fi reprezentată la Teatrul Național.

Cu numele lui Constantin Parascchivescu — coleg întru critică — ne-am întâlnit în reviste și ziare, la televiziune. Puși în situația de a-l întâlni pe afișul unui teatru, în calitate de autor dramatic, am avut bucuria să-i descoperim însușiri dramaturgice ce-i marchează pozitiv și generos debutul. Constantin Parascchivescu n-a vrut cu acest debut să uimească, să epateze sau s-o ia pe cărări nebătute. Autorul se revendică pur și simplu de la tradiția bună a teatrului realist agitatoric; și singura lui veleitate se vedește în pasiunea pentru verosimil, logică, claritate, echilibru. *Baronul* poartă amprenta unei depline sincerități, a unei franchețe cuceritoare. O confesiune despre frumusețea unor atitudini și gesturi, în care emoțiile și sentimentele s-au cernut cu o delicatețe și cu un simț al măsurii, rar întâlnite. În pofida simplității, niciodată alterate în desfășurarea acțiunii, nu pot trece neobservate — de exemplu — discreția și surdina cu care muncitorii comuniști preiau ștafeta protestului și luptei pentru o viață mai bună; arestați pe rând, interpreții eroilor lui Gorki înfruntă cu inteligență și demnitate pe opresori, ridiculizează cu subtilitate panica Siguranței și a poliției care au mobilizat pentru oprirea unui spectacol foarte uriaș. Muncitorii arestați sînt înlocuiți de alți tovarăși militanți și pînă la urmă de către artiștii Teatrului Național înșiși, care, în pofida riscului, nu pregetă să se alature cauzei comuniste. Am apreciat în mod deosebit autenticitatea cu care sînt zugrăvite chipurile muncitorilor, atmosfera ingenuu tensionată a repetițiilor. Autorul nu s-a lăsat nici o clipă furat de pitorescul situațiilor specifice „teatrului în teatru“. A urmă-

rit cu rigoare și cu cenzurată inspirație conflictul politic, ideile și convingerile, stările sufletești ale eroilor.

Ca în orice lucrare, de tipul acesteia, freamătă și aici un fior liric. Lirismului lui Parascchivescu i se poate reproșa însă, o anumită înclinare desuet melodramatică în zugrăvirea dragostei și a geloziei. I se mai poate reproșa lui Parascchivescu și lipsa de subtilitate și de rafinament cu care a intruchipat pe reprezentanții burgheziei. Aceștia, spre deosebire de muncitori, sînt văduviți (firește, artisticește) de acel farmec în stare să răscum-pere, acolo unde apar evidente stingăciile de meșteșug. Stingăcii de moment, pe care acest nou autor va ști, sîntem încredințați, în viitoarele lui lucrări să se dezbrace. Oricum, ceea ce primează la acest debut rămîne calitatea sincerității cu care a abordat și tratat tema piesei, care se transmite și emoționează dincolo de slăbiciuni...

Spectacolul de la Arad — premieră pe țară — a fost pus în scenă de Aurel Cerbu. Atracția pe care a exercitat-o textul asupra regizorului s-a dovedit în căldura, în conturul sobru și sugestiv al imaginilor scenice, în exprimarea francă, directă, a conflictului și a mesajului piesei. Montarea dezvăluie convingător specificul piesei: refuzul abstracțiunilor și al spectaculosului gratuit, deschiderea spre o lume foarte reală cu dramele și cu aspirațiile ei autentice. E adevărat, spectacolul demarează cam greu. O dinamizare a ritmului e absolut necesară pentru a se evidenția mai puternic metafora piesei, condițiile specifice unui spectacol conceput și realizat „între baionete“. Într-o laudabilă unitate de ton, care a exclus patetismul și emoția afișată, reprezentarea arădeană s-a impus printr-o trăire autentică, prin liniile viguroase cu

care sînt desenate cîteva tipuri. Intuietatea realizării actoricești se cuvine s-o recunoaștem lui Constantin Adamovici. El aduce în scenă tot farmecul și greutatea personajului (actorul Leonida Baciu, de la Național), subliniind cu vibrație și cu forță dramatică adeziunea la cauza clasei muncitoare. Gelu Bogdan Ivașcu a făcut o interesantă compoziție în rolul tînărului muncitor Iulian Ștefănescu. Pe drumul unei variate game de intenții, actorul reliefează convingător setea de cultură și caracterul complex al eroului, pasionat poet și artist amator. Sorin Postelnicu, interpretul criticului de teatru Valeriu Anatol, a scos la iveală cu delicatețe și simplitate resursele de bună credință ale personajului, lupta cu prejudecățile epocii. Hanibal Teodorescu s-a achitat parțial de sarcina interpretării unui rol mai mic dar poate cel mai important ca semnificație al spectacolului: Baronul. Jocul fără personalitate și fără strălucire al actorului nu a reușit să situeze acest personaj la valoarea și proporțiile simbolice ale exemplului comunist. Alexandru Fierăscu a creionat cu sinceritate și haz avatururile și chinurile regizorului amator. Mai puțin generoase, partiturile feminine au fost susținute cu dăruire, cu firesc și convingere de către Gabi Daicu (Olga), Marilena Taraș (Antoaneta), Mariana Stere (Mariana). Interpretarea liniară și ștearsă a lui Dan Andrei a golit de viață și de vigoare pivotul principal „negativ” al conflictului, chipul odios al executantului puterii burgheze.

VALERIA DUCEA

Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani

O FATĂ IMPOSIBILĂ

de Virgil Stoenescu

După *Eu sînt tatăl copiilor* de Angela Boncea, Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani prezintă acum o altă lucrare originală în premieră pe țară. *O fată imposibilă* de Virgil Stoenescu, comedie pe o temă de actualitate, dovedește interesul de totdeauna al autorului pentru problemele tineretului. Eroi piesei sînt proaspeți absolvenți univer-

sitari, reprezentăți într-un sat obscur, rîmas în urmă față de nivelul general de dezvoltare al comunităților noastre și complăcîndu-se, aparent, în această lincezeală. Împreună cu noul primar, om energetic, hotărît să infrîngă inerțiile, tinerii se angajează cu însuflețire în lupta pentru propășirea satului, pentru schimbarea mentalității și modulului de existență al locuitorilor. Poziția lor este aceea a responsabilității, a angajării totale în viața colectivității, înseamnă conștiința rolului social, acceptarea unor îndatoriri obștești ce depășesc cadrul strict profesional. „obligația de servicii”. Eroina piesei — amintind de alte personaje din dramaturgia lui Virgil Stoenescu — este exponentul unei generații entuziaste, mobilizatoare, care-și propune țeluri înalte și știe să lupte pentru atingerea lor.

Fără a ambiționa o deosebită originalitate a temei sau a tipurilor create, piesa este scrisă cu bun meșteșug, într-un ritm alert, și atrage prin tonul direct, prin spontaneitatea și franchețea umorului.

Versiunea scenică semnată de Marietta Sadova se remarcă prin claritatea construcției, prin discreția și bunul gust al mijloacelor de expresie. Echilibrat, spectacolul beneficiază de o știință anume în crearea ritmului, în stabilirea și marcarea momentelor psihologice importante; efectele comice sînt realizate cu binevenită discreție, există o permanentă grijă pentru orchestrarea partiturilor actoricești, pentru crearea unui ansamblu armonios. Dirijarea atentă a interpretelor, construirea minuțioasă nuanțată a fiecărui personaj, calitate tradițională a montărilor Mariettei Sadova se manifestă și acum. Fără a se obține reușite depline în interpretare, eroii sînt clar conturați, indicația regizorală — foarte exactă — se intuieste permanent.

Teatrul din Botoșani și-a îmbogățit colectivul, în această stagiune, cu patru tineri absolvenți ai Institutului de Teatru. Am avut bucuria de a constata că s-a realizat astfel o întărire și calitativă nu doar numerică a trupei. Cu rolul principal din *O fată imposibilă*, Diana Cheregi realizează un debut promițător în teatru, după „promisiunile” pe care le schițase pe scena Studioului I.A.T.C. Actrița și-a condus personajul cu siguranță, i-a conferit farmec, sinceritate (ocolind cu grijă pericolul, existent în text, al declarativului). Pe Eleonora Luminița Gheorghiu o văzusem la „Cassandra” în Mama din *Neînțelegerea* lui Camus, într-un rol de compoziție în *Sinziana și Pepelea*, în *Teroarea și Mizeriile celui de-al III-lea Reich* de Brecht. Acestor personaje li se adaugă în spectacolul botoșănean un altul, de o factură total diferită, actrița dovedind o reală mobilitate interpretativă, accesul la o extinsă arie tipologică. Surprinde la Luminița Gheorghiu gradul de profesionalism (neșteptat, raportîndu-l la modesta sa experiență), varietatea mijloacelor de expresie, siguranța scenică. Este un excelent început de carieră artistică, pe care o bănuim și i-o